

LAKIALOITE 33/2004 vp

Laki ulosottolain 3 luvun muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan ulosottolakia muutettavaksi siten, että laissa edellytettäisiin vastaajan eli velallisen kuulemisen säätämistä pakolliseksi aina silloin, kun ulosoton täytäntöönpano ei perustu alkuperäiseen asiakirjaan tai viranomaisen siitä antamaan jäljennökseen. Lisäksi ehdotetaan, että tavalliseen velkakirjaan perustuva saatava voidaan panna täytäntöön, vaikka

velkakirja on kadonnut tai sitä ei ole muusta syystä mahdollista liittää hakemukseen, vain jos velallinen ei vastusta täytäntöönpanoa. Kolmanneksi ehdotetaan, että ulosoton hakijan on toimitettava velkakirja velalliselle perinnän jälkeen mitätöitynä viipymättä. Muutokset parantaisivat velallisen asemaa epäselvissä ulosottotapauksissa.

PERUSTELUT

Ulosottolainsäädännön uudistus (679/2003) tuli voimaan 1.3.2004. Se merkitsi sekä velkojan että velallisen aseman selkeytymistä ja menettelyjen nykyaikaistumista. Lakivaliokunta teki hallituksen esitykseen lukuisia parannuksia. Vaikka uusi lainsäädäntö on pääosin hyvä, jäi siihen kuitenkin eräitä kohtia, jotka on tarpeen uudistaa ja säätää tarkemmin ja toisin.

Ulosottolain 3 luvun 5 §:ssä säädetään ulosotoperusteen liittämisestä hakemukseen. Pykälän sanamuoto jättää ulosottomiehelle huomattavan vallan toimittaa täytäntöönpano ilman alkupeleistä ja kiistatonta asiakirjaa ilman, että tällaisissa tapauksissa aina tulisi vastaajaa kuulla ennen täytäntöönpanoa. Käytäntö on osoittanut, että tähän liittyy epäkohtia. Lakialoitteessa esitetään, että näissä tapauksissa tulee aina varata vastaajalle tilaisuus tulla kuulluksi.

Ulosottolain 3 luvun 6 §:ssä säädetään saamistodisteen liittämisestä hakemukseen. Ehdoton pääsääntö tulee olla se, että täytäntöönpanon perusteena oleva velkakirja tai vastaava asiakirja esitetään alkuperäisenä. Kun maksuvelvollisuus on täytetty, saamistodisteet tulee mitätöidä ja luovuttaa viipymättä velalliselle. On ongelmallista, kun täytäntöönpano sallitaan, vaikka tavallinen velkakirja on kadonnut tai sitä ei ole jostakin muusta syystä mahdollista liittää hakemukseen. Tällaisessakin tapauksessa uuden lain mukaan vastaajaa on kuultava. Tämän menettelyn osalta ei pelkkä kuuleminen voi olla riittävää, vaan on perusteltua edellyttää, että velallinen suostuu täytäntöönpanoon. Jos velallinen ei tähän suostu, hänellä on siihen peruste. Vastustaessaan hän ottaa riskin siitä, että hänelle saatava aiheutuu uusia seuraamuksia, mikäli hakija

vie asian tuomioistuimeen ja voittaa. Lakialoitteessa ehdotetaan, että täytäntöönpano edellyttäisi velallisen suostumusta näissä tapauksissa.

Velkakirjan palauttaminen mitätöitynä viipymättä perinnän päätyttyä velalliselle varmistaa sen, että asia on selkeästi loppuun käsitelty.

Edellä perustellut muutokset eivät olisi tarpeen, jos oikeudenkäymiskaaren säädökset olisivat asianmukaiset ja niissä edellytettäisiin aina ja erityisesti yksipuolisten tuomioiden osalta alkuperäisten asiakirjojen esittämistä, kun tuomio annetaan. Kun nämä säädökset ovat puutteelliset, on tarpeen, että ulosottolaissa säädetään

näistä menettelyistä siten, että velallisen asema tulee oikeudenmukaisesti huomioon otetuksi. Jos velallinen on vaikeuksissa oleva yksityishenkilö ja velkojana on suuri rahalaitos tai perintätoimisto, on velallinen heikommassa asemassa ja tarvitsee tällöin riittävän suojan. Tällaista suojaa ei uusi ulosottolaki anna.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

ulosottolain 3 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä joulukuuta 1895 annetun ulosottolain (37/1895) 3 luvun 5 §:n 1 momentti ja 6 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 679/2003, seuraavasti:

3 luku

Yleiset menettelysäännökset Ulosottoajan vireillepano

5 §

Ulosottoperusteen liittäminen hakemukseen

Hakemukseen on liitettävä 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettu ulosottoperuste alkuperäisenä tai vironomaisen antamana jäljennöksenä, jos hakija on saanut jäljennöksen toimituskirjana. Täytäntöönpano voidaan toimittaa muun jäljennöksen tai telekopion perusteella, jos ulosottomies katsoo, ettei useampikertaisen perinnän vaaraa ole. Vastaajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tietojärjestelmähakija saa toimittaa ulosotto-perustetta koskevat tiedot sähköisenä viestinä, jos se sallitaan asianomaisessa luvassa.

— — — — —

6 §

Saamistodisteen liittäminen hakemukseen

Juokseva velkakirja, vekseli tai shekki, johon ulosottoperusteessa määrätty maksuvelvollisuus perustuu, on liitettävä hakemukseen alkuperäisenä. Jos täytäntöönpanon luotettavuus sitä edellyttää tai jos velallinen sitä pyytää, ulosottomiehen tulee ottaa haltuunsa myös tavallinen velkakirja. Ulosottomies voi toimittaa täytäntöönpanon, vaikka tavallinen velkakirja on kadonnut tai sitä ei ole muusta syystä mahdollista liittää hakemukseen, jos velallinen ei vastusta täytäntöönpanoa.

Kun maksuvelvollisuus on täytetty, ulosottomiehen hallussa oleva saamistodiste jää ulosottomiehen haltuun, jollei velallinen pyydä sitä itselleen. Jos tavallinen velkakirja on jätetty hakijan haltuun, hakijan on toimitettava se mitätöitynä viipymättä velalliselle, kun velkakirjan mää-

LA 33/2004 vp — Toimi Kankaanniemi /kd ym.

rä on suoritettu. Ulosottomies saa tarvittaessa ly- Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
kätä tilitystä, kunnes velkakirja on toimitettu. 200 .

Helsingissä 24 päivänä maaliskuuta 2004

Toimi Kankaanniemi /kd
Leena Rauhala /kd
Kari Kärkkäinen /kd